

Josef Škvorecký

Návrat poručíka Borůvky

spisy 38

kapitola první: Sestřička	7
kapitola druhá: Jiná česká povídka	21
kapitola třetí: Kdo věděl o sestřičce?	31
kapitola čtvrtá: Co jsem Sheile neřekl	39
kapitola pátá: Minulost bývalého detektiva	51
kapitola šestá: Konfrontace	61
kapitola sedmá: Horká noc	69
kapitola osmá: Příběh z daleké země	75
kapitola devátá: Souvenir paní McCavishové	83
kapitola desátá: Objevy v Kitcheneru	89
kapitola jedenáctá: Manželka	99
kapitola dvanáctá: Pozdě v noci	105
kapitola třináctá: Krádež	117
kapitola čtrnáctá: Večer, a pak noc	129
kapitola patnáctá: Když se kácí les	139
kapitola šestnáctá: Lítají třísky	159
kapitola sedmnáctá: Happy End	165
Autorova poznámka	170
Ediční poznámka	172
Vysvětlivky	173

Josef Skvorecký

Návrat poručíka Borůvky

Reakcionářská detektivka

spisy 38

© Josef Škvorecký, 2010

Copyright © Books and Cards, 2010

ISBN 978-80-904186-9-1

Jáje a Adolfovi Štaflovi, na tu cestu kolem světa

kapitola první

Sestřička

Moji sestřičku našla paní Rose Hetheringtonová, která chodí každou středu uvést dům Jiřiny McCavishové do stavu poněkud připomínajícího pořádek. Heather ležela na zemi v kuchyni, ale protože to vůbec nebylo poprvé, co ji posluhovačka přistihla v alkoholickém bezvědomí, ani se nelekla. Přečetla si nejdřív lístek nápadně přilepený žvýkačí gumou na zrcadle v předsíni – *Paní Hetheringtonová, jedu do Kitcheneru a vrátím se až zítra, asi odpoledne. Peníze máte na stole. J.* – a teprve pak se začala zabývat Heather. Vyděsila se, až když si na ni sáhla. Bylo jasné, že životní styl mé sestřičky vyvrcholil koncem celkem logickým.

Mluvili jsme o ní ten den, třetího srpna ráno, v Susquehanna Racquet Clubu s Harrisonem Morrisonem, jejím stálým obdivovatelem už od dob, kdy ještě hrávala pozemní hokej za St. Patrick's School. Měřeno nekonečností času dospívání, byly to dávné doby, a Harrison vydržel asi proto, že se u Heather nikdy nedostal dál než k zírání na nahá kolena pod hokejovou sukní. Sledoval ji však s vytrvalostí věrného buldoka a ze žárlivosti se proměnil v živý seznam všech, co to u sestřičky dotáhli k mnohem vyšším metám, aniž ji vždy nutně obdivovali. Bylo jich, řekl bych, nejmíň na dvě ragbyová mužstva.

Početnými ranami do srdce se však z Harrisona nestal mladý Werther; vyřešil své utrpení v dobré tradici našeho kontinentu tím, že se výhodně oženil z rozumu (35 % akcií pivovarů Molson), a z Heatheriných lásek si udělal koníčka, jímž mě otravoval.

A tak jsme se toho dne po partii squashe drhli pod sprchami a Harrison pravil:

„Se zahanbením se musím přiznat, že kandidáta číslo dvacet devět neznám. Není asi z Toronta a nevypadá na bílého anglosaského protestanta.“

Nebylo to poprvé, co se Heather zapletla s černochem, a Harrisonova poněkud monotónní ironie mi lezla na nervy.

„Nechceš začít sbírat něco jiného?“ řekl jsem mu. „Třeba první vydání klasických pornografií?“

Ignoroval mě. Pravil:

„Jižní typ. Takový, co ho ani nemusíš vidět pod sprchou, aby ses mohl vsadit, že má po celém těle srst jako pudl. Vášnivě černé

oči. Cizí přízvuk, podle mě slovanský.“ Tomu jsem se v duchu zasmál, protože Harrison začal kdysi brát kurs ruštiny, ale vydržel jen čtyři semináře. „Ideální objekt pro lásku na první pohled. Jenom jediná závada na kráse: někdo mu v mládí musel šlápnout na nos. Má ho jak londýnský most naruby.“

„Harrison Morrison,“ řekl jsem, neboť jsem věděl, že je alergický na rýmovačku svého jména. Byl to žertík jeho otce, proslulého autora *limericks*. „Harrison Morrison, jseš jak naprasklá deska. Mimoto mě moje sestra vůbec nezajímá.“

To byla zbožná lež. Ve skutečnosti jsem měl sestřičku málem nezřízeně rád. Bývala to kdysi sladká, romantická dívenka, a já jí v jejích štěněcích láskách rozechvěle držel palce. Potom se začala přizpůsobovat světu, ztrácel jsem přehled a trápilo mě to snad víc než otce. Na rozdíl od něho jsem na Heather někdy i řval.

„Musí být odjinud,“ pokračoval protivně Harrison. „Koukal jsem na ně včera v salónku ve Four Seasons, a řeknu ti, podle všech známek je ten chlap přeborník. I profesionálce, jako je Heather, se musí třást kolena, když na ni upře ty své mafiánské oči. Nebýt nosu –“

Málem jsem z jeho vlastního čichového orgánu udělal taky něco podobného londýnskému mostu, ale zachránil ho amplión, který volal moje jméno. Pan Neil Donby se má ihned dostavit k manažerovi klubu. Důležitá rodinná zpráva.

Odložil jsem proto plastickou operaci na jinou příležitost a šel jsem do kanceláře. Vůbec jsem se nedivil, že sestřička, jinak bohužel snadno přístupná, blba Harrisona ze své přízně kategoricky vyloučila.

V kanceláři jsem se dozvěděl, co se stalo.

Harrison Morrison byl taky první, kdo prohlásil za cynický nevkus to, co jsem udělal, sotva jsem trochu přišel k sobě. Zavolal jsem Sheile, a Sheila, když potlačila slzy, slíbila, že se věci ujme. Snad jsem jí to měl rozmluvit, ale v žalu, hlubším, než si kdo, a nejmíň Morrison, uměl představit, jsem nepomyslel, je-li vkusné nebo nevkusné, cynické či logické, aby se pátrání po vrahovi ujala moje dívka. Nemohu ani za to, že její soukromá

detektivní kancelář má tak absurdní jméno. *Sheila's Shamussesses*. Pokusil jsem se ji přesvědčit, aby uvažovala o jiném firemním označení; když už jí, řekl jsem, nevadí podivný neologismus, měla by být dvě „s“ snad jenom mezi dvěma „e“. Ovšem, Sheila je pořád ještě radikál: místo aby chybu opravila, objevilo se v ní ještě další „s“, a moje dívka pravila, že je to tak reklamně účinnější – *Sheila's Shamussesses*. Prodloužené sykavky evokují představu hada, a tím i Evy – a čert vzal měšťáckou konvenci zvanou pravopis.

Tak se zrodila první ženská detektivní kancelář v Torontě, a snad na světě. Konec konců byl jsem rád. Kancelář byla výslednicí pozvolného vzdalování od ideálů Weathermenů, jež pokračovalo přes Ligu mladých socialistů, Svaz přátel Hodžovy Albánie, a podobné fraternity založené na téměř matematických jistotách, až k sororitě nazvané Socialistické hnutí za osvobození žen (SMLW). Z něho, celkem logicky, vyplynul, umožněn dědictvím, soukromokapitalistický podnik Sheiliny šámusek. Se Sheilou se pomalu zase dalo rozumně mluvit a já doufal, že moje vytrvalost, podobná Harrisonově, bude konečně odměněna měšťáckým svazkem manželství.

Šámusky jsou výhradně studentky Torontské univerzity a organizovanost v SMLW je stoprocentní. Členkou je i etnická sekretářka Sue, i když ta, mám podezření, se do hnutí přihlásila z důvodů nízkých a nečestných. Chtěla prostě dostat džob.

Jenom jedna věc pohlavní ryzost Sheiliny kanceláře ruší: její tajný agent v torontském Oddělení vražd, Bill Kendrick, je bezesporu muž. Čas od času – dost často – píchne šámuskám drobnými informacemi, zatím výhradně z jiných oddělení, neboť na pátrání po vrahovi si Sheilu ještě nikdo nenajal. Jako všechny mužské detektivní agentury zjišťují i Sheiliny dívky, kdo jak zalhal pojišťovně, aby přišel nezákonně k penězům, a občas sledují muže na záletech. Fízlovat veselé paničky kancelář z ideových důvodů odmítá. Kendrickovy informace jsou vlastně porušením služebních tajemství, ale peníze za ně nikdy nevzal. Sheila ho odměňuje nadějí totožnou s mojí, jenže, myslím si, mnohem bláhovější. Bill Kendrick mi těžkou hlavu nedělá.

A nevím, proč by mělo být cynické, že jsem Sheile její první šanci nevzal. Jednak ji mám rád, a jednak si velice přeju, aby vrah došel spravedlivé odplaty. Nebo v každém případě, aby ho

chytili. Vrazi na svobodě zůstávat nemají, i když, soudí Sheila, deset nebo patnáct let, která dopadený zabiják musí strávit v našich hrozných věznicích, je trest nepřiměřený a nelidský. Všichni vrazi jsou oběťmi prostředí, buď chudého, nebo bohatého, nebo maloburžoazního, a tak za své činy vlastně odpovědnost nenesou.

Kandidáta Heatheriny vraždy měla Homicide Bureau okamžitě a za chvíli jsme o něm věděli i my, protože Bill Kendrick si chtěl šplhnout. Znal jsem toho pána. Z těžce rozpletitelného klubka sestřiččiných mužských přátel trčel padesátiletý soukmenovec Jiřiny McCavishové dost nápadně. Ne proto, že by pro Heather byl starý; mezi nápadníky mé devatenáctileté sestřičky byl i jeden přezrálý sedmdesátník. Ale Herman kdysi, při jedné z hádek, jimiž Heatheriny známosti pravidelně vrcholily, ublížil dívce na těle, takže byla od té doby mírně nedoslýchavá na levé ucho.

Přes takové rabijáctví se smířili. Ještě nedávno před tím, než sestřička odešla, viděl jsem je v nejlepší shodě v otočné restauraci na věži Canadian National.

Nad tou vzpomínkou mě teď zaštipalo v očích. Seděli u oblé skleněné stěny, pod níž zvolna rotuje moje rodné město: moje hezká mladičká blond sestra a ten nanicovatý padesátník s nosem jako kus rosolu a s vlasy už jen v podobě licousů a – nedá se to jinak popsat – cukrovali. Sledoval jsem ten výjev Sheile přes rameno s nevolí. Smáli se, líbali se přes sklenice s vínem. Herman vyndal zpod stolu dámskou kabelku a Heather v ní začala horlivě hrabat. Vytáhla nějaké fotografie a oba si je prohlíželi s velikým hihňáním a novými polibky, jež nechutný seladon umisťoval Heather na zápěstí. Potom vstal, sebral kabelku, někam s ní odešel a vrátil se bez ní. Všechno mě to popuzovalo. Nejen prohlížení zřejmě cizích intimností. Především to, že sestřička se veřejně zahazuje s takovým omšelým krasavcem jako nějaká – Sotva Herman zmizel, vstal jsem a přistoupil jsem k Heather.

Při vzpomínce na to, co jsem jí řekl, mě teď obchází hrůza.

Řekl jsem:

„Nestydíš se, *lover*?“

Teprve po té otázce si mě všimla a zamračila se:

„Co tu děláš? Špicluješ?“

„Obdivuju se tvému vkusu, sestřičko. Snad je pro tebe jenom trošku příliš mladý.“

„Ztrať se, Neili!“

Odvrátila hlavu a zadívala se z okna. Pod námi, v letním soumraku, otáčely se černé mrakodrapy centra jako gigantické rakve.

„Co je na řadě příště? Nos? Oko? Nebo jenom zub?“

Heather se ke mně prudce obrátila a vztekle pravila:

„Příště mě zabije. Ale to je moje věc. Ty si hled' svého!“

Znova mě při té vzpomínce obešla hrůza.

Herman sebrali hodinu poté, co přijeli na místo činu: viděla ho sousedka vycházet pozdě večer brankou z Jiřiny zahrádky. Vypadalo to tedy, že Sheilin první velký případ skončí dřív, než začal. Herman nezapíral nic, až na to, že by sestřičku zabil. Večer mu volala: prý právě utekla z domova – u Heather celkem pravidelná záležitost – bude spát u Jiřiny, a jelikož Jiřina odjela do Kitcheneru, nechce se jí spát sólově. Herman přislíbil účast, měl však v Old English Pubu, kde je manažerem, banket, zdržel se, a k číslu 487 Sackville Street dorazil až po desáté. V domě už byla tma. Použil klepadla. Nikdo nereagoval. Obešel proto dům – bylo to poslední stavení v souvislém bloku domků a jižní stěnou stál do úzké uličky vedoucí ke garážím – odsunul závoru v brance zahrádky, přistoupil k francouzskému oknu kuchyně a zkusil je otevřít. Bylo zajištěno, záclona zevnitř zatažena. Herman zaťukal, ale záclonou prolezl pouze Jiřinin dvoubarevný kocour, opřel se růžovými packami zevnitř o sklo a vztekle mňoukal. Mňoukání se mísilo s tichým vrčením klimatizátoru, zapjatého v druhém poschodí v ložnici. Měsíc stál v úplňku, kocour chtěl ven. Francouzské okno se zvenčí otevřít nedalo. Herman, jenž sestřičku dobře znal, si pomyslel, že ji nálada na milostnou noc opustila a ona se uchýlila k jiné, patrně farmakologické rozkoši. Chvilí ještě klepal, kocourův bílý obličej na něho nehybně hleděl skrze uhmatané sklo, oči v měsíčním světle egyptsky zářily. Herman usoudil, že klepat dál je zby-

tečné, obrátil se a odešel ze zahrady, stejně jako přišel: brankou. V tom okamžiku vyhlédla z okna v domě na druhé straně uličky sousedka, kterou trochu znal. Pozdravil ji, vrátil se k autu zaparkovanému na Sackville Street, odjel do své restaurace a stihl ještě závěr stolní debaty na téma, zda se Rakousko mělo rozbít nebo ne. V Old English Pubu se scházeli většinou Hermanovi soukmenovci.

Za tím francouzským oknem a za tou záclonou ležela moje sestřička a v srdci měla kuli z pistole velké ráže. Vrah vystřelil z bezprostřední blízkosti, výstřel sežehl šaty na prsou. Na první pohled vypadala situace jako z detektivky, neboť domovní dveře byly zamčené a francouzské okno zajištěné zevnitř, ale policie si to nevyložila jako záhadu zamčeného pokoje, jenom usoudila, že vrah měl klíč.

K vlastnictví klíče se Herman přiznat nechtěl a mimoto sousedka vypověděla, že slyšela klepání, a proto se podívala z okna. Alibi sice Herman neměl – Sheila tvrdila, že se o ně *nepokusil*, když měl tu smůlu se zvědavou sousedkou – pistoli však nenašli ani nebyli s to dokázat, že by kdy nějakou vlastnil, takže Hermana váhavě zase propustili, a Sheila přece jen dostala svůj velký případ.

Vyzvala mě, abych jí pověděl, co o Dereku Hermanovi vím.

Něco jsem věděl. Nebylo možné nemít aspoň nějaké vědomosti o zuřivci, jenž sestřičku jednou málem přizabil a pak za ní zase tak vytrvale dolézal, až ho opět vzala na milost.

„Především se nejmenuje Derek, jenom si tak říká. Jeho skutečné jméno nejde vyslovit. Dietschikh nebo jak. Paní McCavishová tvrdí, že hláska „rsch“ je příbuzná našemu „r“ ve slovech jako „trip“ nebo „pretty“, ale příbuzenství se mi zdá dost vzdálené. Je manažerem motelu Old English Pub, na němž, od té doby, co jej manažuje, je anglické jenom jméno. Paní McCavishová tvrdí, že je to v Torontu centrum české mafie.“

Sheila po mně šlehla podezřívavým pohledem, a to mě ve spjitosti s její další otázkou potěšilo. Svědčilo to, že urazila opět nějakou vzdálenost od Envera Hodži:

„Jak ty se vlastně znáš s tou McCavishovou?“

„Že o ní pořád mluvím, myslíš? No její nebožtík manžel byl můj dobrý kamarád. Seznámil se s ní na Expu v Montrealu. Její názory na manželství,“ dodal jsem, „se liší od tvých.“

Nyní na mě Sheila chrpově modrýma očima pohlédla studeně a doprovodila studený pohled ledovým hlasem. „O. K. Co je to za mafii? To by mohlo být důležité.“

„Pochybuju. Jde spíš o vzájemně podpůrný spolek. Většina zaměstnanců Old English Pubu jsou Hermanovi etniční bratři. Animírkami počínaje a kuchařem konče. Kuchař byl prý skutek milosrdenství, protože když ho Herman objevil v Kachní hospodě v New Yorku, chystal se právě skočit z Brooklynského mostu.“

Pak jsem Sheile pověděl kuchařovu historku, jak jsem ji znal od paní redaktorky McCavishové, jež je zásobárnou podobných příběhů. Většinou je tiskne ve svém plátku, který založila z peněz získaných prvním samostatným vzletem manžela Bobbyho v soukromém sportovním jednoplošníku. Plátek má divné jméno, *Torontská dáma*, a řekl bych, že i na tomto kontinentě klepavého žurnalistu je to extratřída. Předplácí si to prý i Jiřinini krajané v Jihoafrické republice, kde údajně tvoří jednu z nejsilnějších přistěhovaleckých skupin. Tato volba místa exilu, soudí Sheila, je pro ně typická.

Já *Torontskou dámu* přirozeně nečtu, protože je tištěna jazykem, který přirozeně neovládám (ovládám jen jeden jazyk). Zním proto redaktorčiny kachny pouze z jejího vyprávění. Ona se ovšem dušuje, že jsou pravdivější nežli pravda, což mi logicky není jasné, ale z kursu logiky na univerzitě jsem brzo vypadl, neboť jsem mu nerozuměl. Jednu jsem vlastně četl: tu od Jiřiny koupil *Reader's Digest* (Sheila: Taky typické!). Když v Praze nedávno bourali nějaké státní divadlo, přišli zedníci na luxusní saunu, kterou tam tajně dali zbudovat členové ústředního výboru komunistické strany, aby se měli kde scházet s baletkami. Ta historka je ze všech nejpravdivější, tvrdila Jiřina, tu má přímo od svého neinformovanějšího informátora, jenž je taky členem ústředního výboru, i když sám do sauny nechodil. „Protože byl tvůj milenec?“ zeptal jsem se. Jiřina si zaklepala na čelo a prasila: „Kanadan!“ a když jsem poněkud uražen žádal vysvětlení, řekla: „Můj bejvalej milej by zrovna mně do Kanady dodával zrovna takhle výbušný politický indiskréce. Voni přeci o všech mejch bejvalejch dobře vědí, to si zjistili, když mě kádrovali

pro Montreal. Kdyby mezi nima byl člen ústředního výboru, voni“ - „Kdo voni?“ zeptal jsem se. „Fízlové přeci!“ namíchla se Jiřina. „Kdyby můj informátor z ústředního výboru byl můj bejvalej, voni by si to dali dohromady, a měla bych po informátorovi. Kdepak. To není žádnéj můj bejvalej. To je -“ zarazila se, zbledla, pravila: „Prokrista! Zas ta moje ukecanost!“ Pak jsem jí musel na svou čest slíbit, že co mi řekla o informátorovi, zůstane mezi náma, a to zůstalo, protože mi o něm dalšího už neřekla nic. A pokračovala: „Sauna sama o sobě, to by nic nebylo. Voni -“ „Fízlové?“ „Ne. Členové ústředního výboru. Voni mají soukromou nemocnici, soukromý zubaře, soukromej parťajní hotel a legitimace do diplomatickejch prodejen lahůdek a chlastu, takže soukromou finskou saunu, tu by už jim nikdo nezazlival. Spíš záviděl, když se tam dávali mrskat březovým proutím od národních umělkyň. Jenže jak zedníci tu saunu boudali, našli pod podlahou národní umělkyni, která před nějakým časem zmizela, a myslelo se, že zradila.“ „Co zradila?“ zeptal jsem se. „To prostě znamená, že vycestovala do ciziny,“ poučila mě o své sémantice. „Někdo ji odkrouhnul. Hned se přirozeně vědělo kdo, protože na rozdíl ode mě, ta *měla milýho* v ústředním výboru, a o tom všechny národní umělkyně odjakživa tvrdily, že je sadomasochista s tendencí k nekrofilii.“

„Zatkli ho?“

Místo odpovědi si paní McCavishová opět jen zatukala na čelo. Pochopil jsem. Zřejmě byl prohlášen za nepřičetného.

Tehdy u ní v bytě, kde mi servírovala příšerně kalorické jídlo, jemuž říkala ptáčci, ačkoliv o žádných hovězích ptácích nevím, jsem tenhle typ fikce pokřtil Česká povídka. Jako označení žánru. Myslím, že zdrojem toho literárního druhu je potřeba úniku ze skutečnosti ještě restriktivnější než naše v Kanadě.

Povídka o kuchaři byla taky typicky česká. Kuchař vařil na zaoceánské lodi Konrád Gottwald, a když zakotvili v New Yorku, zvolil svobodu. Aby mohl dostat politický azyl, musel dokázat, že je politickým uprchlíkem ve smyslu definice OSN: tj. že byl z důvodů politických, náboženských nebo rasových perzekvován natolik, aby mu to znemožnilo plně realizovat své schopnosti. S kuchaři zatím ve Východní Evropě politické procesy nebyly, na Boha nevěřil a Žid nebyl. Zvolil tedy znemožňování seberealizace a uvedl, že státní potravinové normy,

závazné i pro exteriitoriální vody, bránily plnému rozvíjení jeho profesionálního talentu, což mu umožní teprve země svobody.

Země svobody je také zemí McDonalduvých hamburgerů a Kentuckých kuřátek k olíznutí všech deseti. Příliš talentovaný kuchař nemohl dlouho zavadit o práci, až se nad ním slitovala bývalá mistryně v krasobruslení, jež napodobovala kentuckého plukovníka v kachnách. Měli tam jídelní lístek, kde stálo pouze:

1/1 pečené kachny - \$ 14.00

1/2 pečené kachny - \$ 9.00

1/4 pečené kachny - \$ 5.00

Když Herman kuchaře v Kachní hospodě objevil, lezli mu už do zlatova opečení biskupové na mozek a rozhodoval se mezi návratem do ČSSR, nebo skokem z Brooklynského mostu. Zproštěn dilematu, brzo zjistil, že anglická hospoda vyváří k nerozeznání od lodi Gottwald, ovšem bez norem, a tak se jeho talent teprve v Torontu rozvinul na světovou úroveň. A v Kanadě se mu líbí.

„Líbí?“ zeptal jsem se potěšen.

„Moc. Jsou tu věci, které *tam* -“ Jiřina ukázala skrze francouzské okno, kudy jí ráno do kuchyně svítilo slunce, takže věděla, že tím směrem leží východ, „- nejsou.“

„Jako například?“

„Jako například vzduch.“

Exulanti vždycky přehánějí. Řekl jsem:

„Myslíš, že je tu méně znečištěné ovzduší?“

„Ne. To naopak. Ale tady ho nevnímáš, když decháš.“

Zamyslel jsem se. Vnímám já, že dýchám? Rozhodně ne. Dýchání je přece reflexivní činnost. „Taháš mě za nohu, Jiřino!“ ohradil jsem se, ale ona pravila, že je to taková metafora, a odmítla mi ji vysvětlit, protože bych jí prý stejně nerozuměl. Proč? Protože jsem Kanadán.

Z pomsty jsem se pokusil o urážku prohlášením, že její národ je národem lhářů, a ona odsekla, že lež je jenom hřích, kdežto blbost je v roce 1975 už zločin. Nechtěl jsem se dál shazovat, tak jsem se neptal.

„Takže:“ pokračoval jsem pro Sheilino poučení, „schází se tam téměř výhradně česká společnost, pijí ve velkém množství importované pivo, většinou se hádají a někdy se i poperou.“

„Proč?“

„Kvůli politice.“

Sheila zpozorněla. V chrpových očích blesklo světlo dedukce a irské pihy Sheile ztemněly.

„Politické spory?“

„Ano?“

„Jako třeba?“

„Jako třeba, kdo je kdo.“

Předmět těch politických sporů jsem jí, na její přání, objasnil, seč jsem mohl. Za správnost interpretace sice nemohu ručit, ale jelikož zdrojem mých informací byla opět majitelka *Torontské dámy*, musely být nutně zcela přesné. Vysvětlil jsem tedy Sheile, že Češi se dělí na dvě hlavní skupiny, Čechy a Slováky, a Slováci se dále dělí na Čechoslováky a Světový kongres. Jako národnost mi Světový kongres přijde divný, ale tak mi to paní McCavishová řekla.

Jsou-li však Slováků dva druhy, jsou Češi rozdrobeni ještě víc, a to podle kritérií příchodu, politiky, majetku a upravení vztahu. Nejstarší skupinu tvoří tzv. ekonomičtí, kteří se do Kanady přistěhovali za krize, a opět se rozpadají na dvě podskupiny: demokráty a komunisty. Komunistická frakce, vysvětlila mi Jiřina, je však spíš jen teoretická, protože většinou dost zbohatli. Zato vydávají vlastní noviny, *Torontský dělník*, určené výhradně pro vývoz do Československa, kde se z nich přejímají zprávy o Kanadě a odkud se financují. V Torontu k dostání nejsou, pokud si je někdo neobjedná z Prahy a nezaplatí tam v kanadských dolarech. Připouštím, že účelnost takových transakcí je mi nejasná, ale patrně jde o nějakou formu daňového úniku.

Také původ dalších dvou termínů, označujících jiné segmenty české komunity, se mi poněkud ztrácí v šeru: poúnoroví a posrpnoví. Domnívám se, že to má něco společného s vystěhovaleckou politikou: československá vláda asi povoluje vystěhování pouze ve dvou termínech ročně, v únoru a v srpnu. To ovšem není ještě všechno: posrpnoví se dále dělí na komunisty a nekomunisty, kdežto poúnoroví jsou všichni antikomunisti a panuje mezi nimi názor, že posrpnoví nekomunisti jsou ve skutečnosti kryptokomunisti. Zdá se tedy vše nasvědčovat tomu, že únorový termín je vyhrazen pro antikomunisty, snad proto, že je k emigraci do Kanady nejnevhodnější: přijedou přímo do nejkrutší severské

zimy. Na nekrypto - a komunisty čeká naproti tomu koncem srpna příjemné indiánské léto, jež trvá až do konce listopadu, a mohou se tedy snadněji aklimatizovat. Je to zřejmě diskriminace, kanadská vláda s tím však stěžít může něco dělat. Bylo by to zasahování do vnitřních záležitostí členského státu OSN.

Ještě záhadnější je mezi posrpnovými kryptokomunisty menší podskupina tzv. muklů. To jsou bývalí zločinci, nepochybně těžcí, protože mají za sebou dlouhé tresty: deset až patnáct let. Divné je, že v Kanadě se žijí poctivě. Není znám případ, že by se některý vrátil třeba ke kasařině. Dle Sheily je to výsledek vědeckých penologických metod socialistického státu, o němž se na Západě šíří mnoho lží a polopравd.

Zcela nedávno se posrpnová skupina rozdělila na dvě nové podskupiny: na lidi s upraveným vztahem a lidi bez něho. Záhada tu tkví patrně v mé nedostatečné znalosti sémantiky českého jazyka, z něhož navíc Jiřina překládá patrně ne zcela přesně. Jediný rozdíl zdá se spočívat v tom, že lidé s upraveným vztahem jezdí do Československa, kdežto lidé bez vztahu nikoliv. Jelikož se přitom obě skupiny nenávidí, „úprava vztahu“ je asi nějaký eufemismus pro názorový rozdíl zcela zásadního významu. Podle Sheily jde o rozdíl třídní: ti, co jezdí do Československa, jezdí proto, že si to mohou dovolit: jsou tedy bohatí. Ti, co nejezdí, nemají na letenky, a jsou proto chudí. Sheila se ihned postavila na jejich stranu a lidi s upraveným vztahem označila za exilové neokapitalisty.

Ale to tak přesně nesouhlasí: Jiřina McCavishová musí mít na kontě nejméně milión, protože aviatik McCavish měl přinejmenším tři, a zemřel bez jiných dědiců. Přesto Jiřina do Prahy nejezdí a lidi s upraveným vztahem nemůže ani cítit. Možná že jde o jev podobný tzv. salonnímu bolševismu, jehož je sama Sheila, podle jejího konzervativního strýce Calvina, zářným příkladem.

O poslední podskupině Čechů jsem Sheile ani neřekl. Její zvláštností je, že, zdá se, zahrnuje příslušníky všech českých frakcí. Jsou to ctitelé Františka Josefa II. a habsburského mocnářství. Kvůli nim chodí do Old English Pubu také několik Kanadčanů rakouského původu.

Všechny ty české skupiny - až na Světový kongres - energicky usilují o totální národní jednotu, a proto se od nich oddělují

nové a nové frakce, mnohé ještě záhadnější než neuvěřitelně polepšení muklové. Například netoulající se tuláci, kteří kdesi v severním Ontariu založili Spojené tulácké osady. Je mezi nimi prý i několik gynekologů s výnosnou soukromou praxí.

Přes některé nejasnosti, podařilo se mi, doufám, Sheile načrtnout politické poměry v české komunitě a předpokládal jsem, že vypracuje jim příslušnou hypotézu. Ale třebaže Herman je příslušníkem takto silně zpolitizované národnosti a sestřičku zabili v domě osoby, jež pro ten vroucí kotel nenávisti vydává salonně bolševický list defamujícího charakteru, Sheila usoudila, že šlo zřejmě o vraždu v afektu, jak o tom svědčí předchozí příhoda, při níž týž muž poškodil sestřičce levé ucho.

Nevím. Možné to je. V příběhu však je nějak příliš mnoho příslušníků té hádavé komunity.

kapitola druhá

Jiná česká povídka

Například Sheilina sekretářka. Jmenuje se Sue McLaughlin a její manžel toho času bojuje ve Vietnamu. Zdá se, že skutečně bojuje a nekšeftuje s kokainem, protože byl několikrát vyznamenán za statečnost před nepřitelem a dvakrát lehce raněn. Tomuhle vietnamskému hrdinovi (jehož vyznamenání Sheile zatajila) vděčí Sue, ačkoliv Američanka, za místo u Sheiliných šámusek. Jako každý rozumný člověk Sheila přirozeně odsuzuje americkou intervenci, a když si přečetla Suinu žádost o přijetí – matka dvou malých dětí, manžel odveden do Vietnamu, stará se o ovdovělého otce – dala jí přednost před sto padesáti jinými uchazečkami, sice Kanadankami, ale bez manželů ve Vietnamu. Sue přišla na interview, poněkud baculatá mladá žena kolem pětadvaceti, s očima jako zelenooká kočka, a když Sheilu vyvedla z omylu ohledně své starší dcery („Ne, tu jsem měla za svobodna s jiným, ale vykašlala jsem se na něj a Mákovi to nevadí“), byla Sue její. Svobodné matky řadí moje dívka do nejvyšší kategorie kvalifikovanosti.

Později zjistila Sheila jiné detaily sekretářčiny minulosti, které se jí tak nezamlouvaly. Z McLaughlinové postupně vylezlo, že se jmenuje Zuzana, pochází z Prahy v Československu a je občankou U.S.A. přiřazením do rodiny osob vypovězených z Československa z politických důvodů. Fakt, že Sue sama se ze země dostala až po ruském zásahu, by sekretářce kdysi přidal na šéfciných sympatiích, jenže mezitím se seznámila s několika českými uprchlíky, a ti nahlodali její původní přesvědčení o zločinnosti ruské akce. Vyjadřovali se většinou zatvrzele anti-socialisticky, a když jeden se Sheile dokonce snažil namluvit, že Hitler byl taky socialista, došla má dívka k závěru, že třebaže ruská invaze naprosté většině lidí individuálně ublížila, politicky nejvyspělejší menšině kolektivně prospěla, neboť pro ni zachránila socialismus.

„A jak je to s tebou?“ udeřila na svou sekretářku, sotva na ni praskla příslušnost k problematickému národu a tchán, jenž ač vyhnán z Ameriky McCarthym, dal se ovlivnit v Praze českými revizionisty a vrátil se do vlasti kapitalismu.

„Co jak je se mnou?“ otázala se česká dívka s obavami, že ji Sheila neprokádruje.

„Myslím politicky? Jseš socialistka?“

„Možná,“ pravila Sue vyhýbavě. „Můj táta je.“

„A ty nejsi?“

„Já nevím.“

„Jak to nevíš? Buď jsi, anebo nejsi!“

„Když já nevím, jestli jsem nebo nejsem. Já jsem spíš pro to, aby se lidem dobře vedlo.“

„U vás se jim nevede dobře?“

„Myslíš ve Spojených státech?“

„Ne! V Československu.“

„Nemaj svobodu.“

Na tento jankejský pojem reaguje Sheila vždy podrážděně. Řekla s nepokrytou ironií:

„V Kanadě má svobodu jen ten, kdo si ji může dovolit.“

„Opravdu?“ podivila se sekretářka (\$ 180.00 týdně). „No, já si ji naštěstí dovolit můžu.“

Chrpovými očima spočinula Sheila na elegantně ustrojené dívce (tvrdila, že z Armády spásy, sukně dolar, sametové sáčko dva).

„Ale nemyslíš, že boháči tu mají mnohem víc svobody než ty?“

„To všude,“ pravila sekretářka.

Taková odpověď Sheilu vyvedla z konceptu. Její tezi to sice, když se nad tím zamyslela, vlastně přitakalo, ale – copak jsou v socialismu boháči? No, Sheila si uvědomila, že k úplné rovnosti, majetkové i intelektuální (díky bezplatnému školství) dospěje lidstvo až v komunismu, a tak začala na Sue apelovat z hlediska budoucnosti. Pravila:

„A to ti nevadí?“

„No – my třeba taky zbohatnem. Až se Mák vrátí z vojny. Jenže to asi ne. Von s tou jeho vědou – paleontologie,“ pokrčila pohrdavě nos jako knoflík. „Ale mně je to jedno, jestli se pracháčům dobře daří. Hlavně, když se nedaří špatně chudejm.“

S tímto divným názorem zasedla sekretářka za psací stroj, do ucha strčila sluchátko diktafonu a pustila se energicky do práce. Sheila odešla do své kanceláře, kde pod obrazem Envera Hodži, jenž na stěně vystřídal Mao-ce-tunga, strávila dvě hodiny a osm uncí whisky Jack Daniel's rozborem dívčiny neslýchané ideologie. Dospěla k závěru, že socialistická ta ideologie rozhodně není.

Ale protože Sheila je v podstatě hodná holka, řekla si, že dívka je tu nová, pořád ještě okouzlená afluencí nesmyslného kapita-

listického trhu a leskem mramorových bank, kde jsou zdvořilí i k zedníkovi, ačkoliv u nich má na kontě jenom - o zednických kontech neměla Sheila představu. Její vlastní konto nebylo z té kategorie. A jelikož má laskavé srdce, rozhodla se, že sekretářku trpělivě povede ke správným názorům soudruha Hodži, jenž jediný ze všech u nich setrval, vrátila se do přední kanceláře, kde dívka přičinlivě a poměrně rychle proháněla kuličku nejnovějšího modelu IBM Selectric Correction, dala jí přihlášku do SMLW a laskavě se jí zeptala, proč je vlastně se svým otcem v Kanadě, když rodina jejího muže žije v Memphisu, Tennessee.

Co se dozvěděla, smazalo nepříznivý dojem sekretářčiny politické nezralosti a pokrylo úhlednou dívku se zelenýma očima aureolou zděděného hrdinství.

Vyšlo najevo, že její otec není obyčejný imigrant, ale do Kanady utekl z kriminálu. Sheila velice sympatizuje s vězni jako takovými. Jejich zločiny ji nezajímají, a pokládá je za irelevantní, neboť jsou stejně všechny způsobeny prostředím. Rozhořčují ji dlouhodobé tresty a nedostatek fibrózní stravy v kanadských žalářích. Každý vězeň je její duchovní bratr.

„Jak to dokázal?“ zeptala se s úctou.

„O tom on nechce mluvit. Zašili totiž jeho - no přítelkyni. Nějakou Evu Adamovou. Tu voni zašili, když se dostal za hranice, ponivač ji několikrát viděli s tím spisovatelem. Voni -“

„Kdo?“

„No fízli. Voni ho sledovali. Toho spisovatele. Ponivač je cizinec. Jenže na toho tak dobře nemohli, ponivač je slavnej, tak zašili ji. Ale jak mu pomohla z basy, o tom táta nechce mluvit. Říká, že se v exilu moc kecá, voni by se to v Praze dozvěděli a Evě by přidali nejmíň pět let.“

„Jak by se to v Praze - ?“

„Voni maj fízly i tady v Kanadě.“

Tohle Sheila už znala. Údajně přišlo do Kanady s uprchlíky i spousta špiónů a policejních konfidentů, neboť to byla vhodná příležitost, jak je tu nenápadně rozmístit. Když se však Sheila pídila po nějakém *odhaleném* špiónovi, nebyl žádný emigrant

s to jí posloužit. „Jak by taky moh?“ zeptala se mě Jiřina udiveně. „To není jako v Praze. Tam laskavě zavřou deset nevinnejch, jen aby je uchránili před nebezpečím spáchat zločin a být potom zavřený. V Kanadě? Tady by museli špióna chytit - ale doslova - za ruku, a v tý ruce by von musel mít čerstvě ofocnej plán kanadskejch ponorkovejch základen v Antarktidě. Jak jinak chceš v *Kanadě* někoho z něčeho usvědčit? A co je tady vlastně *tajnýho*?“

„Tak co tu zjišťujou?“ zeptal jsem se tehdy.

„Všecko. Třeba že já tu vydávám noviny.“

„To přece ví každý?“

Jiřina namířila kotníčkem ukazováku k čelu, ale ohleduplně si to rozmyslela.

„No musej přeci něco dělat. Pro nic za nic placený nejsou.“

Vytáhla z kabelky dost ohavnou kresbičku, rozmnoženou na nějaké laciné kopírce, která měla zašpiněné sklo. Na kresbě se neumělý tygr rval s nějakým ptákem o veliké kolo se značkou \$ uprostřed. Pták měl na sobě napsáno PELIKÁN a tygr TIGRID, takže jsem se aspoň poučil, jak se tygr řekne česky. „Koukej,“ ukázala Jiřina vybledlou obálku s italskou známkou. „Obálky z takovýhleho hajzlpapíru na Západě nedostaneš. Ty jsou Made in Czechoslovakia. Čili: tenhle obrázek rozesílal někdo z československýho velvyslanectví v Římě. Na kolik set nebo tisíc adres těžko říct, ale fakt je, že jen co já vím, dostalo to nejmíň deset mých známých jenom v Torontu. Komunisti, antikomunisti, poúnoroví, posrpnoví, úplně bez diskriminace. Jo, a abys věděl. Ty dva, ten tygr a pelikán, jsou redaktoři dvou exilovejch časopisů, co jim v Praze ležej v žaludku.“

Symbolický význam kola se značkou dolaru jsem pochopil sám.

„Ach tak! Jako že se honěj po dolarech, to je má mezi emigranty zdiskreditovat?“

„*Shit*,“ pravila Jiřina. „Že má někdo rád dolary, to mezi *Čechama* nikoho nezdiskredituje.“

„Tak proč to rozesílali?“

„Vždyť ti to, sakra, říkám: vykazujou činnost.“

Nemohl jsem říct, že bych tomu rozuměl.

„Poslyš,“ řekl jsem. „Jak ty ses vlastně jmenovala, než sis vzala Bobbyho?“

„Nováková,“ pravila.

„Hm, škoda.“

„Jo ty myslíš dívčím jménem?“ dovтіpila se redaktorka. „Počkej. Předtím jsem se jmenovala Kolářová, před Kolářem jsem měla Kopeckýho - Slavíková!“ oznámila vítězně. „Mě na tu kresbu dát nemohli, protože by to bylo nerealistický, aby se tak malej ptáček pral s dravcema.“

„Vona Eva, ta tátova přítelkyně,“ pokračovala Sue v Sheilině kanceláři, „jezdila dost po světě a udělala si tam dost - no přátel, žejo. Mezi nima toho spisovatele. Moc slavnýho. Tak toho na to vybrala, taky proto, že je tátovi hodně podobnej. Má taky obličej jako měsíc a modrý voči. A je děsně proti *nim*. Takže s tím souhlasil.“

Vymysleli to dobře, přítelkyně Eva a starý anglický spisovatel. Tak slavný, pravila Sue, že na něj by si asi netroufli, i kdyby to prasklo. Spisovatel přiletěl do Prahy jako host Svazu spisovatelů. Mezi jeho přáteli na Západě to vzbudilo nevoli. Svaz byl patolízalský k vládě dosazené Rusy, a několik jeho bývalých, nyní vyloučených členů tou dobou sedělo. Ale slavný spisovatel své rozhodnutí nevysvětlil, dal se hostit ministrem kultury a navštívil jakýsi zámek, věnovaný dosazenou vládou spisovatelům za to, pravila Sue, že nepišou. Narazili jsme ve svých rozhovorech s příslušníky české komunity už na tolik záhad, že tuhle Sheila přešla bez otázky. Nakonec spisovatel dokonce poskytl interview deníku komunistické strany. Sice se mu podařilo mluvit v něm velmi hloupě a o hloupostech, jako je světový mír, pravila Sue, ale *jim* nešlo o obsah, nýbrž o jméno.

A potom, už na letišti a přichystán k odletu, spisovatel zjistil, že ztratil pas i s letenkou do Kanady, kde hodlal navštívit provdanou sestru.

Den předtím zadrželi imigrační úředníci v Montrealu muže s anglickým pasem znějícím na anglické jméno a udávajícím jako povolání spisovatel. Muž ovládal angličtinu jen velmi provizorně, ale i z ní úředník vyrozuměl, že žádá o politický azyl. Při bližším ohledání se zjistilo, že pánu na fotografii se pouze podobá, a při výslechu celkem klidně připustil, že pas našel

a použil jej k vycestování. Chtěli vědět proč, a on se, opět bez mučení, přiznal, že v Praze uprchl z vězení. RCMP tedy muže zatklo, ohlásilo věc českému velvyslanectví, z Ottawy přiletěl sám velvyslanec a konfrontovali ho se zatčeným. Ten trval na své verzi: pas našel. Na své verzi trval i slavný spisovatel v Praze: pas ztratil. Byl to slavný spisovatel. Velice slavný. Za čtrnáct dní se měl zúčastnit zasedání významné literární společnosti v New Yorku, kde se očekávali i oficiální delegáti z Prahy. Pražská policie tedy oficiálně uvěřila historce o ztraceném pasu a zatkla pouze notoricky známou uprchlíkovu maitressu, jež byla častěji viděna se slavným spisovatelem, a to pro valutové přestupky, za což vyfasovala patnáct let. Spisovatel vyjel na náhradní pas, vystavený britskou ambasádou, a uprchlíka chtěli předat Interpolu.

Ale česká mafie zahájila akci. Z Chicaga se přihlásili rodiče jakési holčičky, kterou jim česká vláda chtěla ukradnout, nějaký profesor z Binghamtonu najal vyhlášeného židovského advokáta, torontský SUN spustil energickou kampaň proti vydání, a do toho v Praze zemřel přirozenou smrtí při šestnáctihodinovém výslechu pětasedmdesátiletý profesor severoamerických dějin, vyznamenaný několika řády britského Commonwealthu za pomoc kanadským válečným zajatcům za druhé světové války, za níž taktak ušel smrti v Buchenwaldu. Navíc Trudeau poskytl azyl většímu množství marxistických teroristů, oprávněně podezřelých z vražd amerických diplomatů v Jižní Americe, situace byla prostě nepřehledná, politicky komplikovaná, v Praze se rozhodli propustit *post factum* uprchlíka z vězení za vzorné chování po odpykání třetiny trestu, kterou antedatovali, aby do ní nemuseli započítat uprchlíkův útek, a kanadský Úřad pro přistěhovalectví udělil muži status přistálého imigranta. Muž nyní pracoval jako hlídač na parkovišti aut před prodejnou Loblaws na Bloor Street.

Odtamtud nám po dceři vzkázal dvě otázky:

„Proč nebyla paní McCavishová ten večer doma? A kdo všechno věděl, že nebude?“

Zvláštní otázky od hlídače parkoviště. Sheila už ovšem věděla, že otec její sekretářky býval v Praze detektivem. A tak jsme se za ním vydali.

Bylo vedro, dusný torontský srpnový podvečer. V oknech vrčely klimatizátory, ale v hlídačově budce žádný nebyl, hlídač se potil a měl napilno. Zástupy kupců s plastickými pytlí, z nichž přetékal křiklavě zabalený junkfood, Sheilu sklíčili. Jedním z jejich křížáckých tažení byla kampaň proti prefabrikované stravě a dosud jsem se pamatoval na její patetickou otázku, kolika asi let se v průměru dožijí tito polykači zmrzlého masa a konzumenti vylepšených pochoutek, jejichž složení na obalu se čte jako návod k pomalé vraždě jedem.

Podle poslední statistiky umístily se kanadské ženy na druhém místě světového žebříčku dlouhověkosti, ale když šlo o ideje, Sheila se před fakty neskláněla. Tvrdošíjně si dopřávala guláše připraveného asi z dušené trávy a česnekem nadívaných cibulí, což na jídelním lístku Hannah's Healthfood Hut uváděli jako „Nízkoproteinové purée *à la* Comanche“. I já, z lásky k Sheile, ukusoval z nadívané cibule a hleděl přitom oknem přes ulici, kde si osamělý tlustoch v ozářené prodejně Mr. Submarine cpal do obličeje gigantický sendvič s boloňským salámem. V Hanině chatě bylo nabito a Sheila jedla jako o překot, z ohledu na dlouhou frontu čekajících hladovců, táhnoucí se od zdravotní jídelny kolem tří bloků až k restauraci Peking Palace, do níž se trousili hubení Číňané. Tajně jsem spolkl pilulku proti mořské nemoci, snědl dvě čajové lžičce nízkoproteinového purée, jako poslední rasista jsem zanevřel na indiány a uvolnili jsme místo dvousetpoundové zdravotnici v texaskách, jimž v rozkroku praskaly švy.

Pohlédl jsem na muže v budce. Zdál se zaujat Sheilinou hlavou barvy vysokovitaminózní mrkve, a uctivě jí naslouchal. Tak jsem poprvé uviděl tatínka Zuzanky MacLaughlinové.

Pan Borůvka byl pohublý pán s velkou hlavou, jež se skutečně podobala měsíci. Rudému měsíci, jaký je občas vidět nad Ontarijským jezerem, když jsou pro to, mně neznámé, meteorologické podmínky. Barvu pana Borůvky způsobovalo horko.

Byl už skoro plešatý, jenom vzadu na té hlavě jako kečupem prosáklá luna stál kačírek. Od červeni tváře se odrážela dvě pomněnková očka a mezi nimi nos jeho dcery – jako knoflík – jenž měl barvu chemicky vylepšeného rajčete. Oči hleděly nevinně, zdály se naivní, a hlavně v nich tkvěl hluboký smutek.

Celkem vzato, vypadal bývalý detektiv dost hloupě.

„Mohl mít rukavice,“ říkal. „Proto nejsou nikde žádné otisky.“

„V srpnu? V tomhle horku?“ namítla Sheila.

„Svědčilo by to, když dovolíte, o premeditaci,“ řekl uctivě pan Borůvka.

Sheila pravila vzdorovitě:

„Nepřišel tam s úmyslem vraždit. Z vášně se vraždí skoro vždycky v afektu.“

„Já nevím.“ Bývalý detektiv odbavil tlustou černošku, jejíž holčička si natrhla koutek, jak se pokoušela strčit si do úst křiklavé lízátko nadlidských rozměrů, a nyní řvala, a pokračoval: „Jednou jsem měl takový případ – v Itálii – taky tam nebyly otisky prstů. Vrah měl tenkrát rovněž rukavice –“

Sheila pohrdavě odfrkla.

„Zatím víme o člověku, který tam v inkriminované době byl a jehož otisky prstů na dveřích jsou, i když ovšem jen zvenčí. A co hlavně: který měl velice dobrý motiv a už jednou prokázal, že dovede nad sebou ztratit vládu.“

„Máte pravdu,“ připustil pan Borůvka zahanbeně. „Ovšem ty otisky –“

„Dovedete si představit, jaký jiný motiv by někdo mohl mít, aby vraždil Neilovu sestru? Při všem, co o ní víme?“ Sheila se zarazila. „Promiň, Neili.“

„To je O. K.,“ řekl jsem.

„Máte pravdu,“ uznal opět smutný hlídač. „Já ovšem o ní nevím skoro nic. Ale ten motiv – když prominete – moc rád bych znal odpověď na ty dvě otázky, co jsem si dovolil vzkázat po Zuzance –“

kapitola třetí

Kdo věděl o sestřičce?

„Detektiv? Tůdle!“ vztekala se Sheila ve voze. „Jako ten lékař, co si nemohl dovolit kupovat dětem mlíko!“ Tím narážela na televizní interview s medicínsky vzdělaným uprchlíkem, jenž plynně líčil hrůzy komunismu, mezi jinými i ceny mléka nedostupné obyčejnému zestátněnému přednostovi kliniky. Jiný uprchlík, který se na interview díval se Sheilou, prohlásil, že pan doktor kecá, ale je ovšem pravda, že skotská whisky stojí ekvivalent asi čtyřiceti dolarů, takže tu si opravdu moc lidí dovolit nemůže. Shodou okolností se brzo nato stavila v Praze cestou z Kodaně do Benátek Sheilina přítelkyně Peggy a přinesla odtud zprávu, že v obchodech, kde prodávají skotskou whisky, je od rána do večera našvihuto a dovolit si ji může zřejmě skoro každý. V těch obchodech se sice platí jakýmisi bony, ale za dva dolary jich člověk dostane víc, než kolik tam stojí nejlepší Johnnie Walker. Čili whiska je pětkrát lacinější než v Kanadě. Co potom tam musí stát mléko?

Pan Borůvka klesl v Sheilinych očích na úroveň exilového lháře.

„Nebo jako ten – jak se jmenoval!? Ten *spisovatel!*“ pravila moje dívka s hlubokým opovržením.

Neměla na mysli toho slavného, anglického. Tenhle se jmenoval Bohumil Hrabal a na dvaadvacetiletého mladíka měl za sebou úctyhodnou řadu vydaných knih, z nichž některé, spolu s dlouhým seznamem, přikládal k žádostem o místo. Brianu Aldissovi v CBC, jenž ho přijímal a nakonec přijal, byl sice nápadný rozdíl mezi délkou života a délkou seznamu, a také rozdíl mezi mladíkovou svižnou angličtinou a dezolátními znalostmi literatury, ale ty přisoudil izolaci za železnou oponou. Bohumil Hrabal nastoupil a nějaký čas mdle fungoval v televizní dramaturgii. Mdlý výkon dobrák Brian vysvětloval obtížemi kulturní adaptace a šokem z nového prostředí. Vyprávěl o tom u Sheily v kanceláři, když tam zrovna byla jedna z jejích šámusek, studentka komparatistiky. Ta zastříhala ušima, někam odběhla a za chvíli se objevila s útlou knížkou od našeho autora v anglickém překladu: *Closely Watched Trains*.

„Natočili mu podle toho film,“ pravila s úctou, „který v roce 1968 dostal Oskara!“

Pohlédli s Brianem na sebe, Brianova tvář pomalu nabývala výrazu člověka, jemuž se dostává nepříjemného osvícení. Tvář

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading

.